

Döngüsel Ekonomi

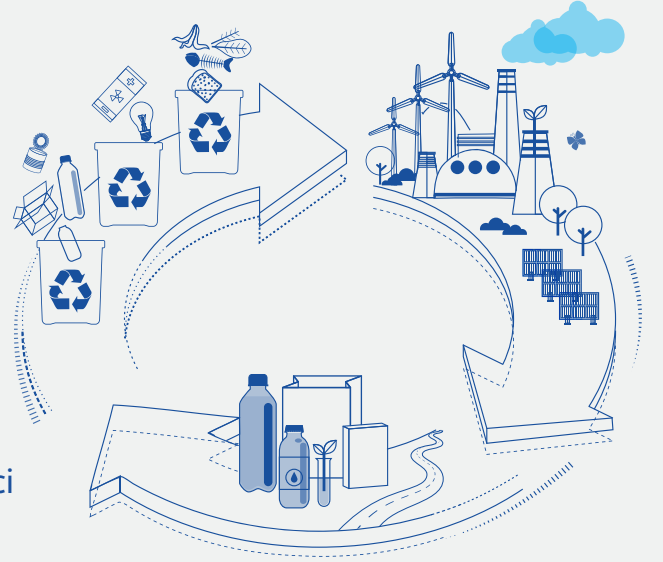
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI 13: İKLİM EYLEMİ

Sürdürülebilirlik Bülteni

Mayıs 2022 - Sayı: 15

DÖNGÜSEL EKONOMİ

Sanayileşme ile birlikte kaynak kullanımına bağlı olarak artan atıklar çeşitli sorunları beraberinde getirmektedir. Sınırlı kaynaklar giderek azalmakta, hammaddelere erişim zorlaşmakta, rekabet artmakta ve iklim değişikliğinin kaçınılmaz sonuçları dikkat çekici bir şekilde görülmektedir.

Giderek artan çevre kirliliği ve iklim krizi nedeniyle ülkeler çeşitli çözümler aramaya başlamıştır. Üretim sisteminde oluşan her atığın tekrar değerlendirildiği, bu sayede hammadde maliyetinin minimize edildiği, kaynak verimliliğinin ise en üst düzeyde tutulduğu, sürdürülebilir bir üretim modeli olan döngüsel ekonomi bu çözümlerin başında gelmektedir.

Doğa, atık kavramının olmadığı bir metabolizma olup, besin sistemi olarak sonsuz bir döngü biçiminde çalışır ve doğada bir sistemin çıktısı başka bir sistemin girdisi haline gelirken atık oluşmaz.

Mevcut ve sürdürülebilir olmayan üretim ve tüketim sistemi ile son birkaç on yıllık zaman zarfında dünyadaki tüketim oranı sekiz kat artmıştır. Tüketim oranındaki artışa bağlı olarak 2050 yılına kadar kaynak kullanımının da küresel boyutta üç kat artması beklenmektedir.

Döngüsel ekonomi nedir?

Mevcut ekonomik yaklaşımımız al-yap-at fikri temelinde doğrusal ekonomi modeline dayanmaktadır. Döngüsel ekonomi modeli ise artan yaşam standartlarına sahip ve hızla büyüyen bir nüfusa hizmet etmek için kaynakların kullanımı sonucu tüketimin hızla artmasından dolayı önceliklendirilen; kullandığımız kaynakları optimize etmeye ve bunları mümkün olduğunca uzun süre döngülerde tutmaya çalışan bir yenileyici sistemdir.

Döngüsel ekonomide ürün ve endüstriyel süreçlerin kaynak ve materyalleri sürekli olarak akışta ve kullanımda kalacak şekilde uygun olarak tasarlanması ile atıklar en aza indirgenir; çıkması kaçınılmaz olan atıklar ve kalıntılar ise geri dönüştürülür veya geri kazanılır.

Neden döngüsel ekonomi?

Her yıl 100 milyar tondan fazla kaynak ekonomiye aktarılırken, bunların %60'ından fazlası atık olarak ve iklim krizinin tetikleyicilerinden biri olan sera gazı emisyonu artışı ile sonuçlanır. Döngüsel ekonomi 4,5 trilyon dolarlık küresel büyüme fırsatı sunar ve döngüsel ekonominin getireceği fırsatlardan bazıları aşağıdaki gibidir.

- Maliyetleri azaltma
- Hammadde fiyat dalgalanmalarını azaltma
- Daha az kaynak kullanımı ile büyüme
- Daha dayanıklı işletmeler
- Daha rekabetçi işletmeler
- Yeni iş fırsatları yaratma, istihdamı artırma
- Sürdürülebilir ürün ve hizmet ihracatı
- Sera gazı emisyonlarını ve israfı azaltma

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI 13: İKLİM EYLEMİ

Birleşmiş Milletler, iklim değişikliğini kalkınmaya karşı en büyük tehdit olarak ilan ederken, Dünya Ekonomik Forumu bunu "dünyamız için ciddi bir varoluşsal risk" olarak nitelendirmiştir.

İklim değişikliği, ekosistemler arasındaki dengeyi bozma tehdidi yaratmakta, karada ve denizde gıda üretimine zarar vermektedir. En büyük risk altında olanlar ise dünyanın en yoksul ve en savunmasız topluluklarıdır. Nüfusun üçte birinin su sıkıntısı yaşayan ülkelerde yaşadığı gezegenimizde, ekilebilir arazilerin üçte biri erozyona uğramıştır. Küresel nüfusta öngörülen artış ve iklim değişikliği, çatışmalar ve insanların yerinden edilmesini hızlandıran faktörlerdendir.

İklim eylemi neden önemli?

İklim değişikliği insan faaliyetlerinden kaynaklanıyor ve Dünya'nın ve insanların geleceğini tehdit ediyor. İklim değişikliğiyle mücadele ederek herkes için sürdürülebilir bir dünya inşa edebiliriz. Ancak bunu yapabilmek için acil olarak harekete geçmemiz gerekiyor.

Harekete geçmezsek ne olur?

Eğer önlem alınmazsa iklim değişikliği son yıllarda elde edilen birçok kazanımın kaybedilmesine yol açacak. Ayrıca, günümüzde de yaşanan gıda ve su sıkıntısının artmasına da yol açacak. Bu durum çatışmaları da beraberinde getirebilir. Eğer harekete geçmezsek çok daha büyük bedel ödemek zorunda kalacağız.

Bu sorunu çözebilir miyiz?

İklim değişikliği ile kesinlikle mücadele edebiliriz, ancak çabalarımızı büyük oranda artırmalıyız. Taşımacılık, enerji, sanayi, tarım ve ormancılık sistemlerinin dönüştürerek küresel ortalama sıcaklık artışının 2 derecenin, hatta 1,5 derecenin altında kalması sağlanmalıdır.

Ayrıca, iklim değişikliğinin sonuçlarına karşı daha güçlü ve daha dayanıklı olmanın yolunu bulmalıyız. Dünya 2015 Aralık ayında Paris anlaşmasını kabul ederek ilk anlamlı adımı atmış oldu. Ancak bu adım tek başına yeterli olmayacak olup, hükümetler, işletmeler ve bireyler acilen elinden gelen tüm çabayı göstermeye gayret etmelidir.

Sorunu çözmek için kaynak nedir?

Kaçta mal olacağından ziyade, iklim değişikliği ile mücadele alanına nasıl yatırım yapacağımızı araştırmalıyız. Kamu ve özel sektörün temiz enerjiye 2030 yılına kadar en az 1 trilyon ABD Doları yatırım yapması gerekiyor.

Bu yüksek bir miktarmış gibi görünebilir, ancak, 2013 yılında yüzde 70'inin fosil yakıtlara olmak üzere enerji alanında 1,6 trilyon ABD Doları yatırım yapıldığı unutulmamalı.

Önümüzdeki 15 yıl içinde afet risklerini azaltma alanına yapılacak 6 milyar ABD Doları tutarında yatırım ile 360 milyar ABD Doları seviyesinde bir kaybı önleyebiliriz.

Kaynaklar:

1. https://business4goals.org/PDF/Dongusel_Ekonomi_Rehberi.pdf
2. <https://www.globalcompactturkiye.org/iklim-eylemi/>
3. https://www.kureselamaclar.org/wp-content/uploads/13_Iklim_Eylemi.pdf